

دیدگاه دانشجویان در مورد واحدهای درسی رشته کارشناسی علوم تغذیه

ابراهیم فلاحی، راضیه قبادی حمزه خانی، شیرین قاضی، علی فرهادی، سجاد روستا*

چکیده

مقدمه: بررسی دیدگاه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان یکی از گام‌های مهم تعیین جنبه‌های مختلف نیازمند بازنگری برنامه آموزشی است، این مطالعه با هدف بررسی نظر دانشجویان علوم تغذیه دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در سال ۹۴-۱۳۹۳ در مورد واحدهای درسی اصلی دوره کارشناسی انجام شد.

روش‌ها: در این مطالعه مقطعی ۱۸۵ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد و ترم آخر کارشناسی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور به روش نمونه در دسترس در این مقطع زمانی (سرشماری) شرکت کردند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته روا و پایا بود. تناسب تعداد واحدهای دروس نسبت به محتوا، میزان علاقه به هر درس، تناسب با نیاز جامعه و میزان ارتباط با رشته تغذیه بررسی شد. جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد.

نتایج: در مورد دروس تغذیه اساسی ۲، داروشناسی، پاتوفیزیولوژی، اصول تنظیم برنامه‌های غذایی، رژیم درمانی ۱، رژیم درمانی ۲، تغذیه گروه‌های ویژه، فیزیولوژی تغذیه و کارآموزی رژیم درمانی به ترتیب ۴۹/۸، ۶۱/۳، ۶۱، ۶۳/۶، ۶۶/۲، ۶۸، ۵۶/۲، ۶۲/۵، ۵۶/۲ درصد از شرکت‌کنندگان اعتقاد داشتند که تعداد واحدهای این دروس نسبت به محتوا کم است. اکثر شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که دروس بیوشیمی متابولیسم، تغذیه اساسی ۱، تغذیه اساسی ۲، داروشناسی، پاتوفیزیولوژی، زبان تخصصی و اصول تنظیم برنامه‌های غذایی ارتباط زیادی با رشته تغذیه دارند. اکثر دانشجویان معتقد بودند ۵ درس جدید باید به برنامه آموزشی این رشته اضافه شود. به ترتیب ۸۴/۹ و ۹۳/۷ درصد معتقد بودند باید دوره کارورزی در عرصه و دوره کارآموزی حین ارائه دروس تئوری ایجاد گردد. ۵۸/۶ درصد از آنها معتقد بودند طول دوره این رشته باید بیش از ۴ سال و به صورت دکترای حرفه‌ای باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این مطالعه بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی علوم تغذیه با در نظر گرفتن نظرات دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: واحدهای درسی، علوم تغذیه، دانشجویان، دیدگاه، بازنگری برنامه درسی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۶؛ ۱۷(۴۹): ۴۵۱ تا ۴۶۱

مقدمه

رشته تغذیه، یکی از رشته‌های علوم پزشکی است که دانش‌آموختگان آن در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کنند. تغذیه، نقش اساسی در حفظ و ارتقای سلامت و پیشگیری از بیماری دارد. با تغییر همه‌گیرشناسی در عوامل مرگ و ابتلا به بیماری‌ها در جهان، وضعیت تغذیه و عادات غذایی نقش بارزتری یافته است (۱). رژیم غذایی نقش عمده‌ای در پاتوژنز بیماری‌های مزمن مانند بیماری‌های قلبی، سرطان، حوادث عروق مغزی، تصلب شرائین، دیابت، بیماری‌های

* نویسنده مسؤل: سجاد روستا، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم‌آباد، ایران. sajjad.roosta@yahoo.com
دکتر ابراهیم فلاحی (استاد)، گروه علوم تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم‌آباد، ایران. (e_falahi@yahoo.com)؛ راضیه قبادی حمزه‌خانی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم‌آباد، ایران. (raziyehobadi@yahoo.com)؛ شیرین قاضی، دانشجوی PhD مدیریت آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم‌آباد، ایران. (ghazi.shirin@yahoo.com)؛ دکتر علی فرهادی (دانشیار)، گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم‌آباد، ایران. (farhady@gmail.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۱۱/۳۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۶/۳/۲۷، تاریخ پذیرش: ۹۶/۵/۱۵

کبد، پوکی استخوان، و مرگ‌های ناگهانی دارد (۴ تا ۲). تأثیر گسترده و فزاینده تغذیه در سلامت و بیماری، بر ضرورت برخورداری ارائه دهندگان خدمات سلامتی از دانش و مهارت‌های پایه در زمینه تغذیه دلالت می‌کند (۵). برنامه درسی دوره کارشناسی تغذیه، شامل چهار گروه دروس پایه، اصلی، اختصاصی و کارآموزی است، که در صورت نیاز جهت انطباق محتوای دروس با نیازهای فراگیران، باید تغییرات و اصلاحات لازم در کل برنامه و یا به تفکیک در هر یک از گروه‌های درسی اعمال گردد (۶). اولین گام برای یافتن مشکلات و کمبودهای برنامه آموزشی، ارزیابی دیدگاه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان جهت تعیین جنبه‌های مختلفی از برنامه که نیازمند تغییر و تجدید نظر است، است (۷).

تاکنون مطالعاتی در ارتباط با بررسی دیدگاه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان در مورد میزان ارتباط محتوای دروس با نیازهای حرفه‌ای افراد در رشته‌های مختلف علوم پزشکی انجام شده است. از آن جمله می‌توان به مطالعه صابریان که در مورد دیدگاه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته پرستاری در زمینه برنامه درسی دوره کارشناسی بوده است اشاره کرد که بر اساس آن برخی از واحدهای درسی نیازمند تغییر هستند، علاوه بر آن محتوای تعدادی از واحدهای درسی در رشته پرستاری کاربردی ندارند (۷).

در مطالعه محمدپور و مطلبی براساس نظر فارغ‌التحصیلان گروه پزشکی، دروس نظری ارائه شده در دانشگاه فقط به میزان ۳۱/۶٪ و دروس بالینی و کارآموزی فقط ۲۸/۷٪، نیازهای آموزشی آنان را تأمین می‌کند (۸).

نتایج بررسی حسینی و سرچمی بر روی دانش‌آموختگان ترم آخر و مدرسین رشته بهداشت محیط نیز نشان داده است که امکان استفاده از بعضی آموخته‌های نظری در محیط‌های کارآموزی وجود ندارند و محتوای برخی دروس ارائه شده متناسب با نیازهای کارکنان بهداشت محیط نیست و نیاز به بازنگری در برنامه آموزشی رشته بهداشت محیط احساس می‌شود (۹).

نتایج مطالعه غضنفری و همکاران بر روی

فارغ‌التحصیلان رشته پزشکی هم نشان داده است که از نظر این افراد، برنامه‌های آموزش بالینی با نیازهای شغلی انطباق لازم را ندارد و نیاز به ارتقای کیفیت آموزش در مقطع بالینی احساس می‌شود (۱۰).

تاکنون مطالعه‌ای در زمینه بررسی دیدگاه دانشجویان یا فارغ‌التحصیلان کارشناسی رشته علوم تغذیه در ایران انجام نشده است. بنابراین، با توجه به مطالب ذکر شده، هدف این تحقیق، بررسی نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دانشجویان ترم آخر کارشناسی علوم تغذیه دانشگاه‌های علوم پزشکی سطح کشور در مورد واحدهای درسی مقطع کارشناسی بود.

روش‌ها

در این مطالعه توصیفی مقطعی جامعه مورد مطالعه، دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و ترم آخر دوره کارشناسی رشته علوم تغذیه کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ در سراسر کشور بود. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه در دسترس در این مقطع زمانی (سرشماری) بود و همه دانشجویان دارای شرایط ذکر شده (۱۸۵ نفر) وارد مطالعه شدند. معیارهای ورود به مطالعه عبارت بود از دانشجویان ترم آخر کارشناسی علوم تغذیه یا دانشجویان کارشناسی ارشد علوم تغذیه که با پایه کارشناسی علوم تغذیه بودند. ابزار این مطالعه پرسشنامه‌ی پژوهشگر ساخته بود. روایی پرسشنامه توسط ۲۰ تن از اساتید عضو بود تغذیه تأیید شد و پایایی آن نیز در یک جمعیت ۲۴ نفره از دانشجویان مقطع کارشناسی علوم تغذیه دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، شیراز و لرستان مورد بررسی قرار گرفت و سپس مقدار آلفای کرونباخ آن محاسبه شد، که این مقدار ۰/۷۳ بود. این پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک و سؤالاتی در مورد دروس اصلی، اختصاصی، کارآموزی و پایه از جمله تناسب تعداد واحدهای هر درس با محتوای آن، میزان شباهت محتوای هر درس با دروس دیگر، میزان تناسب با نیازهای جامعه، میزان علاقه به دروس دوره کارشناسی و لزوم حذف بود (مجموعاً ۶ سؤال). نحوه امتیازبندی گزینه‌های هر

لرستان، شهید بهشتی، اصفهان، جندی شاپور اهواز، تبریز، شیراز و یاسوج) قرار گرفت و پس از تکمیل وارد نرم‌افزار SPSS-19 شد و مورد آنالیز قرار گرفت.

با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-19 جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی استفاده شد. سطح معناداری کم‌تر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

تمامی ۱۸۵ پرسشنامه ارسال شده، تجزیه و تحلیل شد و میزان پاسخ‌دهی ۱۰۰٪ بود. از مجموع ۱۸۵ پرسشنامه توزیع و تکمیل شده در این مطالعه ۴۳ نفر (۲۳ درصد) از دانشگاه شهید بهشتی، ۷ نفر (۴ درصد) از دانشگاه علوم پزشکی لرستان، ۵۶ نفر (۱۹ درصد) از دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، ۲۴ نفر (۱۳ درصد) از دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۴ نفر (۷ درصد) از دانشگاه علوم پزشکی یاسوج و ۷ نفر (۴ درصد) از دانشگاه علوم پزشکی تبریز شرکت کردند.

جدول ۱ نظرات دانشجویان را در ارتباط با تناسب تعداد واحدها با محتوا، میزان تشابه محتوای دروس مختلف، ارتباط با رشته تغذیه، تناسب با نیازهای جامعه، میزان علاقه و لزوم حذف دروس نشان می‌دهد.

سؤال (از جمله تعداد واحدها، شباهت دروس به یکدیگر، مرتبط بودن درس با رشته، میزان تناسب با مشکلات شایع و نیاز جامعه و میزان علاقه‌مندی) به صورت لیکرت بود (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و بسیار زیاد=۵) به جز یک سؤال (لزوم حذف) که به صورت (بله یا خیر) بود. جهت آنالیز اطلاعات پاسخ‌ها در سه گزینه ادغام شدند، به این صورت که خیلی کم و کم در یک گزینه، متوسط در یک گزینه و زیاد و خیلی زیاد نیز در یک گزینه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در این پرسشنامه جهت بررسی نظرات دانشجویان در مورد دروس جدیدی که نیاز است به دوره کارشناسی اضافه شوند، بر اساس کوریکولوم آموزشی دانشگاه‌های آمریکا و کانادا، ۶ درس مورد سؤال قرار گرفت؛ گزینه‌های پاسخ عبارت بود از "ضروری است باشد"، "بهتر است باشد" و "لزومی ندارد". دو سؤال در ارتباط با ایجاد کارورزی در عرصه و ایجاد کارآموزی در حین ارائه دروس تئوری پرسیده شد. در نهایت نیز در مورد طول دوره مناسب این رشته اضافه شد که گزینه‌های آن به ترتیب "کم‌تر از ۴ سال (کاردانی)"، "۴ سال (کارشناسی)" و "بیش از ۴ سال (دکترای حرفه‌ای)" بود. پرسشنامه تهیه شده توسط همکاران رابط در دانشکده‌های مربوطه در اختیار دانشجویان رشته علوم تغذیه (در دانشگاه‌های علوم پزشکی

جدول ۱: فراوانی نظرات دانشجویان در ارتباط با تناسب تعداد واحدها، تشابه، ارتباط با رشته تغذیه، تناسب با نیاز جامعه و میزان علاقه به دوره کارشناسی علوم تغذیه*

دسته دروس	نام درس	تناسب تعداد واحد با محتوا			شباهت با سایر دروس			ارتباط با رشته تغذیه			تناسب با نیازهای جامعه			میزان علاقه			
		کم	متناسب	زیاد	کم	متوسط	زیاد	کم	متوسط	زیاد	کم	متوسط	زیاد	متوسط	کم		
دروس پایه	بیوشیمی مقدماتی	۸/۳	۶۱/۹	۲۹/۸	۲۳/۵	۴۲/۵	۳۴	۲/۸	۲۰/۲	۷۴	۲/۸	۳۰/۸	۴۶/۷	۲۲/۵	۴۴/۸	۳۷/۷	۱۶/۵
	فیزیولوژی	۳/۴	۴۲/۴	۵۳/۳	۳۳/۳	۳۳/۹	۳۲/۸	۲/۲	۱۴/۹	۸۲/۹	۲/۲	۵۸/۵	۳۰/۹	۱۰/۶	۶۲	۳۲/۴	۵/۶
	آناتومی	۲/۸	۴۴/۲	۵۳	۱۰	۲۵/۶	۶۴/۴	۲۱/۳	۳۷/۱	۴۱/۶	۱۹/۹	۳۷/۵	۴۲/۶	۳۴/۵	۲۰	۳۵/۵	۲۰
	آمار حیاتی	۱۵/۲	۶۶/۴	۱۸/۴	۹/۵	۲۶/۸	۶۳/۷	۳۳/۳	۳۶/۷	۳۰	۲۴/۲	۳۵/۶	۲۷/۴	۴۰/۲	۱۷/۲	۳۷/۷	۴۵
	روانشناسی	۲۳/۵	۵۵/۷	۲۰/۸	۱۲/۹	۲۵/۳	۶۱/۸	۲۹/۱	۲۸	۲۹/۱	۴۵/۲	۲۷/۴	۲۷/۴	۲۷/۴	۲۷	۲۹/۳	۳۳/۷
	جامعه‌شناسی	۴۴	۴۶/۲	۹/۸	۱۳/۵	۲۴/۲	۶۱/۳	۱۲	۲۷/۵	۶۰/۵	۲۴/۹	۲۵/۴	۴۹/۷	۱۴/۸	۱۴/۸	۲۰/۹	۶۴/۳
	اپیدمیولوژی	۱۷/۶	۵۹/۹	۲۲/۵	۱۷/۲	۴۷/۴	۳۵/۴	۳۷/۷	۳۳/۹	۲۸/۴	۲۹/۹	۲۹/۸	۲۰/۳	۱۸/۳	۳۶/۴	۴۵/۳	۴۵/۳
	بهداشت عمومی	۴۱/۳	۵۴/۹	۳/۸	۳۳/۰	۳۹/۴	۳۷/۶	۱۶/۳	۳۶/۱	۴۷/۶	۳۰/۲	۴۱/۸	۲۸/۰	۱۰/۴	۳۵/۵	۵۴/۱	۵۴/۱
	میکروپزشکی عمومی	۳۶/۷	۵۷/۸	۵/۵	۱۶/۴	۴۲/۵	۴۰/۱	۱۲/۶	۴۲/۴	۴۵/۰	۱۸/۹	۳۷/۲	۴۳/۹	۱۳/۱	۳۷/۲	۴۹/۷	۴۹/۷
	انگل‌شناسی	۳۷/۷	۵۵/۲	۷/۱	۸/۱۴۰	۳۷/۷	۵۴/۳	۱۰/۶	۳۳/۰	۵۶/۴	۱۶/۰	۱۶/۰	۴۳/۴	۴۰/۰	۱۲/۳	۵۳/۱	۵۳/۱
دروس اصلی	میکروپزشکی مواد غذایی	۲۶/۱	۶۴/۷	۹/۲	۲۱/۲	۵۳/۷	۲۵/۱	۳۶/۳	۴۰/۶	۲۳/۱	۳۰/۴	۴۲/۵	۳۷/۱	۱۸/۹	۴۳/۳	۳۷/۸	۳۷/۸
	شیمی تجزیه مواد غذایی	۳۱/۲	۵۷/۹	۱۰/۹	۲۳/۶	۴۳/۷	۳۲/۷	۳۳/۷	۴۰/۹	۲۵/۴	۲۰/۶	۴۳/۹	۳۵/۵	۱۱/۱	۴۸/۶	۴۰/۳	۴۰/۳
	کاربرد رایانه در تغذیه	۷/۳	۵۵/۹	۳۶/۷	۱۲/۳	۳۳/۳	۵۴/۴	۴۸/۳	۳۵/۱	۱۶/۶	۳۲/۸	۲۸/۷	۳۸/۵	۴۱/۶	۳۷/۶	۲۰/۸	۲۰/۸
	تغذیه اساسی ۱	۷/۱	۴۷/۰	۴۵/۹	۴۶/۴	۳۳/۵	۲۰/۱	۹۴/۰	۵/۵	-/۵	۸۰/۳	۱۳/۳	۶/۵	۸۱/۸	۱۷/۱	۱/۱	۱/۱
	تغذیه اساسی ۲	۷/۰	۴۳/۲	۴۹/۸	۴۷/۸	۳۰/۸	۲۱/۴	۹۴/۰	۶/۰	۰	۸۱/۹	۱۲/۶	۵/۵	۸۲/۸	۱۶/۱	۱/۱	۱/۱
	ایمونولوژی	۱۶/۹	۵۷/۱	۲۶/۰	۷/۱	۲۵/۳	۶۷/۶	۲۰/۰	۳۲/۶	۴۷/۴	۱۶/۷	۴۱/۶	۴۱/۷	۲۵/۴	۳۰/۶	۴۴/۰	۴۴/۰
	بهداشت و مسمومیت غذایی	۲۱/۳	۷۳/۸	۴/۹۹	۲۵/۸	۴۶/۱	۲۸/۱	۳۲/۸	۴۸/۹	۱۸/۳	۲۸/۱	۵۷/۲	۱۴/۷	۱۳/۸	۴۰/۴	۴۵/۸	۴۵/۸
	داروشناسی	۵/۷	۳۳/۰	۶۱/۳	۲۸/۷	۲۶/۳	۴۵/۰	۵۹/۹	۳۳/۷	۶/۴	۶۶/۱	۲۷/۵	۶/۴	۶۸/۴	۲۴/۷	۶/۹	۶/۹
	پاتوفیزیولوژی	۴/۵	۳۴/۵	۶۱/۰	۳۳/۱	۳۹/۵	۲۷/۴	۷۱/۳	۲۳/۰	۵/۷	۶۴/۷	۲۷/۷	۷/۶	۶۸/۰	۲۴/۶	۷/۴	۷/۴
	زبان تخصصی	۶/۰	۵۴/۶	۳۹/۴	۱۷/۵	۴۸/۱	۳۴/۴	۶۰/۰	۳۴/۴	۵/۶	۳۶/۰	۴۱/۶	۲۲/۴	۵۳/۹	۳۵/۶	۱۰/۵	۱۰/۵
اصول نگهداری مواد غذایی	۲۷/۵	۶۳/۲	۹/۳	۲۵/۳	۴۶/۶	۲۸/۱	۳۴/۰	۳۷/۵	۲۸/۵	۲۴/۳	۳۴/۸	۳۰/۹	۲۱/۷	۴۲/۲	۳۶/۱	۳۶/۱	
اصول تنظیم برنامه غذایی	۵/۵	۳۰/۹	۶۳/۶	۳۸/۱	۳۷/۵	۲۴/۵	۸۵/۴	۱۲/۹	۱/۷	۷۲/۷	۲۵/۶	۱/۷	۷۱/۹	۲۲/۵	۵/۶	۵/۶	
اثر فرآیند بر ارزش غذا	۲۹/۸	۶۱/۴	۸/۸	۲۶/۱	۴۰/۹	۳۳/۰	۳۴/۵	۴۲/۴	۲۳/۱	۲۶/۹	۴۳/۴	۲۹/۷	۲۲/۰	۳۷/۹	۴۰/۱	۴۰/۱	
اکولوژی غذا و تغذیه	۴۶/۹	۴۵/۷	۷/۴	۱۴/۶	۳۷/۴	۴۸/۰	۲۱/۱	۳۰/۴	۴۸/۵	۲۰/۷	۲۷/۶	۵۱/۷	۱۶/۳	۳۲/۹	۵۰/۸	۵۰/۸	
مدیریت خدمات غذایی	۲۵/۶	۶۰/۵	۱۳/۹	۱۱/۷	۳۱/۳	۵۷/۰	۲۵/۳	۲۵/۱	۳۹/۶	۲۹/۲	۳۰/۹	۳۹/۹	۲۲/۸	۳۳/۹	۴۳/۳	۴۳/۳	

ابراهیم فلاحی و همکاران

دیدگاه دانشجویان در مورد واحدهای کارشناسی رشته علوم تغذیه

۷/۸	۳۱/۸	۶۰/۵	۴/۵	۲۰/۳	۷۵/۲	۲/۲	۱۱/۳	۸۶/۵	۲۲/۶	۳۴/۳	۴۲/۱	۴۵/۸	۴۹/۷	۴/۵	ارزیابی وضع تغذیه
۱۵/۵	۴۰/۶	۴۲/۹	۲۹/۳	۳۷/۱	۳۳/۶	۱۵/۱	۳۷/۱	۴۷/۸	۴۲/۷	۳۸/۲	۱۹/۱	۳۶/۶	۵۶/۳	۷/۱	اصطلاحات پزشکی
۲۰/۴	۵۲/۰	۳۷/۶	۲۶/۲	۲۶/۹	۴۶/۹	۲۰/۵	۲۵/۰	۵۴/۵	۳۸/۱	۴۱/۵	۲۰/۴	۲۵/۶	۶۰/۷	۱۳/۷	روش تحقیق در سیستم بهداشتی
۰/۶	۶/۲	۹۳/۲	۲/۲	۹/۷	۸۸/۱	۱/۲	۴/۰	۹۴/۹	۲۸/۰	۱۹/۴	۵۲/۶	۶۶/۲	۳۲/۲	۱/۶	رژیم درمانی ۱
۱/۷	۱۲/۴	۸۵/۹	۲/۳	۹/۸	۸۷/۹	۱/۷	۶/۳	۹۲/۰	۲۶/۳	۳۲/۶	۴۱/۱	۵۰/۲	۴۷/۵	۲/۳	تغذیه دوران‌ها زندگی
۱/۷	۲۰/۲	۷۸/۱	۱/۱	۱۴/۳	۸۴/۶	۱/۱	۶/۸	۹۲/۱	۲۶/۱	۲۸/۴	۴۵/۵	۴۹/۵	۴۹/۵	۱/۰	بیماری‌های ناشی از سوء تغذیه
۳۷/۷	۳۷/۷	۲۴/۶	۲۴/۰	۳۶/۲	۳۹/۸	۲۲/۶	۳۲/۳	۴۵/۱	۳۱/۴	۴۱/۳	۳۷/۳	۱۴/۶	۶۸/۰	۱۷/۴	خدمات تغذیه در سیستم بهداشتی
۰	۹/۱	۹۰/۹	۰/۶	۶/۲	۹۳/۲	۰	۵/۱	۹۴/۹	۲۲/۱	۲۰/۵	۵۷/۴	۶۸/۰	۲۹/۲	۲/۸	رژیم درمانی ۲
۳۱/۸	۴۲/۲	۲۶/۰	۲۵/۳	۳۶/۲	۳۸/۵	۲۵/۳	۳۵/۱	۳۹/۶	۲۶/۵	۴۸/۹	۲۴/۶	۱۸/۱	۵۹/۷	۲۲/۲	اصول برنامه ریزی و مدیریت برنامه‌های تغذیه
۶/۷	۲۲/۱	۷۱/۲	۸/۴	۲۴/۷	۶۶/۹	۲/۲	۱۱/۱	۸۶/۷	۱۷/۴	۳۸/۲	۴۴/۴	۶۲/۵	۳۴/۲	۲/۳	فیزیولوژی تغذیه
۱/۱	۲۳/۶	۷۵/۳	۱/۷	۱۶/۰	۸۲/۳	۰	۱۲/۰	۸۸/۰	۲۷/۰	۲۸/۲	۴۴/۸	۵۶/۲	۴۱/۶	۲/۲	تغذیه گروه‌های ویژه
۸/۸	۳۳/۳	۵۷/۹	۵/۸	۱۹/۹	۷۴/۳	۴/۱	۲۱/۵	۷۴/۴	۲۸/۳	۳۷/۶	۳۴/۱	۴۰/۵	۵۴/۴	۵/۱	اصول آموزش و مشاوره تغذیه
۱۳/۲	۴۴/۸	۴۲/۰	۱۹/۴	۴۱/۱	۳۹/۴	۵/۱	۳۷/۲	۵۷/۷	۳۸/۵	۳۷/۹	۲۳/۶	۱۷/۰	۷۴/۵	۸/۵	سمینار تغذیه
۲۰/۹	۳۹/۰	۴۰/۱	۲۸/۳	۳۴/۱	۳۷/۶	۱۴/۳	۳۹/۹	۴۵/۷	۴۴/۳	۴۰/۸	۱۴/۹	۱۹/۲	۶۶/۱	۱۴/۷	پروژه
۳۰/۸	۳۱/۴	۳۷/۸	۳۱/۲	۳۰/۰	۳۸/۸	۲۷/۱	۲۷/۶	۴۵/۳	۳۷/۰	۳۹/۴	۲۲/۵	۲۶/۱	۴۴/۲	۲۹/۷	کار آموزشی صنایع غذایی
۱۱/۴	۳۲/۱	۵۶/۵	۹/۵	۲۲/۵	۶۸/۰	۴/۸	۲۳/۱	۷۲/۱	۲۳/۱	۳۹/۶	۳۷/۳	۲۸/۱	۵۰/۹	۲۱/۰	کارآموزی مراکز PHC
۱/۸	۲۲/۲	۷۶/۰	۳/۰	۱۴/۳	۸۲/۷	۰	۱۰/۲	۸۹/۸	۲۱/۷	۳۲/۵	۴۵/۸	۵۶/۲	۴۰/۸	۲/۰	کارآموزی رژیم درمانی بیمارستان

دروس اختصاصی

دروس کارآموزی

* تمام مقادیر به صورت "درصد" بیان شده اند.

در مورد دروس رژیم درمانی ۱، تغذیه در دوره‌های زندگی، بیماری‌های ناشی از سوءتغذیه، رژیم درمانی ۲، فیزیولوژی تغذیه و تغذیه گروه‌های ویژه اکثر شرکت‌کنندگان اعتقاد داشتند که تعداد واحدهای این دروس نسبت به محتوا کم است.

بیشتر ۵۶/۲٪ دانشجویان اعتقاد داشتند که تعداد واحدهای کارآموزی رژیم درمانی بیمارستان نسبت به محتوا کم است.

در جدول ۲ نظر دانشجویان در مورد دروسی که در برنامه آموزشی دوره کارشناسی تغذیه وجود ندارد نشان داده شده است.

اکثر ۵۳/۳٪ پاسخ‌دهندگان معتقد بودند تعداد واحدهای درس فیزیولوژی نسبت به محتوای آن کم است و ۵۳٪ نیز همین اعتقاد را نسبت به تعداد واحدهای درس آناتومی داشتند.

بیشتر ۵۹/۴٪ شرکت‌کنندگان معتقد بودند که درس جامعه‌شناسی باید حذف شود، در حالی که در مورد سایر دروس اکثر شرکت‌کنندگان معتقد بودند نباید حذف شوند.

در مورد دروس تغذیه اساسی ۲، داروشناسی، پاتوفیزیولوژی و اصول تنظیم برنامه‌های غذایی به ترتیب ۴۹/۸ درصد، ۶۱ درصد، ۶۱ درصد، و ۶۳/۶ درصد از شرکت‌کنندگان اعتقاد داشتند که تعداد واحدهای این دروس نسبت به محتوا کم است.

جدول ۲: فراوانی دیدگاه دانشجویان تغذیه نسبت به دروسی که نیاز است به دوره کارشناسی تغذیه اضافه شود*

لزومی ندارد	بہتر است باشد	ضروری است باشد	
۱۸/۹	۳۹/۶	۴۱/۵	اصول آنالیز غذایی
۱۰/۵	۳۱	۵۸/۵	تغذیه تجربی
۸/۱	۳۰/۱	۶۱/۸	فیزیولوژی ورزش و تمرین
۱۷/۴	۳۴/۸	۴۷/۸	اندوکرینولوژی متابولیک
۱۳/۳	۲۶/۶	۶۰/۱	بیماری‌های داخلی
۶۲	۳۰/۴	۷/۵	حسابداری و کنترل هزینه

* تمام مقادیر به صورت درصد بیان شده اند.

بحث

هدف این تحقیق، بررسی نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دانشجویان ترم آخر کارشناسی علوم تغذیه دانشگاه‌های علوم پزشکی سطح کشور در مورد واحدهای درسی مقطع کارشناسی بود.

نتایج مطالعه حاضر در خصوص دروس پایه نشان داد، از نظر دانشجویان واحدهای درسی متناسب با محتوا است البته به جز دروس آناتومی و فیزیولوژی که تعداد واحد آنها کم‌تر از میزان نیاز ذکر شد. از نظر شباهت با سایر دروس، کم‌ترین شباهت مربوط به دروس آناتومی، آمار، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و انگل‌شناسی اعلام شد؛ این در حالی است که در سایر موارد شباهت متوسط گزارش شد. اکثر شرکت‌کنندگان نسبت به حذف درس جامعه‌شناسی اتفاق

در مورد ایجاد کارآموزی بالینی هم‌زمان با دروس ۸۴/۹ درصد از دانشجویان موافق بودند، ۱۳/۹ درصد نظری نداشتند و ۱/۲ درصد مخالف بودند. در مورد اضافه شدن کارورزی به برنامه آموزشی دوره کارشناسی تغذیه نیز ۹۳/۷ درصد از دانشجویان موافق بودند، ۲/۹ درصد نظری نداشتند و ۳/۴ درصد مخالف بودند.

۵۸/۶ درصد از شرکت‌کنندگان ابراز کردند که طول این دوره باید بیش از ۴ سال باشد یعنی به صورت دکتری حرفه‌ای برگزار شود. در حالی که ۱۷/۸ درصد معتقد بودند ۴ سال زمان مناسبی است و ۲۳/۶ درصد از شرکت‌کنندگان معتقد بودند طول دوره بهتر است کم‌تر از ۴ سال باشد.

نظر داشتند.

در قسمت دروس اصلی، در اغلب موارد تناسب تعداد واحدها با محتوا متوسط و در مورد دروس تغذیه اساسی ۲، اصول تنظیم برنامه‌های غذایی، پاتوفیزیولوژی و داروشناسی کم گزارش شد. از نقطه نظر تناسب با نیازهای جامعه، دروس کاربرد رایانه، ایمنولوژی، اکولوژی غذا و تغذیه و مدیریت خدمات غذایی، گزاره کم را به خود اختصاص دادند. همچنین با رأی اکثریت پاسخ‌دهندگان، حذف درس اکولوژی غذا و تغذیه لازم به نظر می‌رسد.

از میان دروس اختصاصی، تعداد واحدهای دروس رژیم درمانی ۱ و ۲، تغذیه دوران‌های زندگی و فیزیولوژی تغذیه نیازمند افزایش است. طبق بررسی‌های انجام شده دروس تخصصی ارتباط زیادی با رشته تغذیه داشت؛ علاوه بر این در خصوص شباهت با سایر دروس، واحد پروژه دارای کم‌ترین میزان شباهت اعلام شد.

در بخش کارآموزی در عرصه، ضمن ارتباط زیاد با رشته تغذیه و مقبولیت بالا، دانشجویان خواستار افزایش واحد کارآموزی رژیم درمانی در بیمارستان هستند. در حالی که معتقد بودند کارآموزی صنایع غذایی باید حذف شود.

بر اساس دانش ما، این نخستین مطالعه‌ای است که به بررسی واحدهای درسی دوره کارشناسی رشته تغذیه از دیدگاه دانشجویان می‌پردازد، لذا تاکنون مطالعه‌ای در این زمینه انجام نشده است تا بتوان نتایج آن را با نتایج مطالعه حاضر مقایسه کرد.

بر اساس نظر شرکت‌کنندگان در پژوهش شیرجنگ و همکاران، در مجموع، کاربرد سرفصل‌های واحدهای درسی ارائه شده در دوره کارشناسی بهداشت عمومی در حد متوسط بود، این نتیجه هم‌سو با یافته‌های مطالعه ما در مورد اکثر دروس پایه است. البته لازم به ذکر است که میزان تناسب با نیازهای جامعه برای دروس پایه و اصلی پایین‌تر و برای اکثر دروس اختصاصی و کارآموزی بالاتر است. با توجه به این که دروس پایه و اصلی پیش‌نیاز دروس اختصاصی و کارآموزی‌ها هستند این مورد قابل توجه است زیرا به عنوان مثال درس بیوشیمی تناسب متوسطی با نیازهای جامعه دارد ولی

این درس پیش‌نیاز دروسی مانند تغذیه اساسی ۱ و ۲ است که از نظر شرکت‌کنندگان در مطالعه تناسب زیادی با نیازهای جامعه دارند. اما در مورد دروس اختصاصی یا کارآموزی سطح تناسب پایین با نیازهای جامعه اصلی نمی‌تواند رضایت‌بخش باشد و لازم است که یا در محتوای این دروس تجدیدنظر شود و یا در سرفصل‌های آنها اصلاحاتی صورت گیرد. صبوری و همکاران، درخصوص بررسی و سامان دهی مجدد فرآیند آموزشی دوره‌های کارورزی پزشکی، عنوان می‌کنند که برای انجام آموزش اثربخش، انجام نیازسنجی آموزشی ضروری است، چرا که با این کار دروس و مواد آموزشی کم‌اهمیت‌تر، در اولویت‌های بعدی آموزش قرار می‌گیرند (۱۱).

تحلیل نتایج مطالعه حاضر مشخص کرد که میزان تناسب تعداد زیادی از دروس اصلی میکروبی‌شناسی مواد غذایی، شیمی تجزیه مواد غذایی، ایمنولوژی، بهداشت و مسمومیت‌های غذایی، زبان تخصصی، اصول نگهداری مواد غذایی و اثر فرآیند بر ارزش غذا با نیازهای جامعه در سطح متوسط است. در مطالعه محمدپور و مطلبی براساس نظر فارغ‌التحصیلان گروه پزشکی، دروس نظری ارائه شده در دانشگاه فقط به میزان ۳۱/۶٪ و دروس بالینی و کارآموزی فقط ۳۸/۷٪، نیازهای آموزشی آنان را تأمین می‌کند. از نظر ۲۳/۹٪ فراگیران، دروس بالینی - عملی و از نظر ۲۱/۹٪ دروس نظری با نیازهای آموزشی و شغلی آنها تناسب لازم را نداشته است. ۸. بررسی حسینی و سرچمی بر روی دانش‌آموختگان ترم آخر و مدرسین رشته بهداشت محیط نیز نشان داده است که امکان استفاده از بعضی آموخته‌های نظری در محیط‌های کارآموزی وجود ندارند و محتوای برخی دروس ارائه شده متناسب با نیازهای کارکنان‌های بهداشت محیط نیست و نیاز به بازنگری در برنامه آموزشی رشته بهداشت محیط احساس می‌شود (۹).

بر اساس مطالعات قبل، اگرچه دروس بالینی نسبت به دروس پایه ارتباط بیش‌تری با نیازهای شغلی در جامعه دارد؛ مواد درسی بالینی برای کفایت آموزشی نیازمند

آن، بهترین روش بازآموزی از دیدگاه پرستاران شاغل ۱۵ است. هانسبرگر (Hunsberger) معتقدند دوره‌های آموزش بالینی باید به گونه‌ای طراحی شود که زمینه جهت کسب تبحر و مهارت بالینی دانشجویان فراهم گردد؛ تا بتوانند آموخته‌ها را در محیط شغلی به کار برند (۱۶).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بر اساس نظر دانشجویان لازم است دروس فیزیولوژی ورزش و تمرین، تغذیه تجربی، بیماری‌های داخلی، اندوکریولوژی متابولیک و آنالیز غذایی به برنامه آموزشی این دوره اضافه شود. این پنج مورد دروسی هستند که در دوره کارشناسی رشته تغذیه گرایش رژیم درمانی و گرایش علوم تغذیه در دانشگاه‌هایی از جمله دانشگاه مکیگیل کانادا ارائه می‌گردد (۱۷ و ۱۸). رشته علوم تغذیه در ایران تلفیقی از دو گرایش فوق به علاوه واحدهایی از صنایع غذایی و خدمات غذایی است، با توجه به این که طول دوره این رشته ۴ سال در نظر گرفته شده است، به نظر می‌رسد تعداد زیادی از دروس مورد نیاز از جمله دروس فوق که مورد تأیید دانشجویان نیز قرار گرفته است از فهرست واحدهای درسی این رشته مورد غفلت قرار گرفته است. دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه معتقد بودند طول دوره این رشته باید از ۴ سال افزایش یابد و به دکترای حرفه‌ای ارتقا پیدا کند.

با توجه به سایر نتایج این مطالعه در زمینه افزایش تعداد واحدهای دروس اصلی، اختصاصی و کارآموزی، ایجاد دوره‌های کارآموزی و کارورزی و نیز افزودن دروس جدید، افزایش طول دوره به حداقل ۵/۵ تا ۶ سال منطقی به نظر می‌رسد. لازم به ذکر است در ایران، این موضوع قبلاً در ارتباط با رشته فیزیوتراپی با ایجاد رشته دکترای حرفه‌ای فیزیوتراپی DPT انجام شده است.

با توجه به پیچیدگی‌هایی که در بازبینی و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی وجود دارد، این مطالعه می‌تواند راه‌گشای سایر پژوهش‌های مشابه و تأثیرگذار در برنامه‌ریزی‌های آتی و تصمیم‌گیری‌های مسئولان باشد. در طراحی این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت که از آن جمله می‌توان به پراکندگی افراد شرکت‌کننده در سطح

تغییر و اصلاح است ۱۲. لذا توجه به این نکته در خصوص برنامه آموزشی رشته تغذیه می‌تواند موجب بهبود آموزش دانشجویان بر اساس تناسب با نیازهای جامعه در آینده شود.

در مورد تعدادی از دروس، پاسخ‌دهندگان معتقد بودند که تعداد واحدها نسبت به محتوا کم است. با توجه به این که این دروس همگی از درس‌های اصلی و کاربردی رشته تغذیه هستند و بر اساس نتایج همین مطالعه، ارتباط زیادی با رشته تغذیه دارند و از تناسب بالایی با نیازهای جامعه برخوردارند، و از طرفی اکثر آنها با دروس حیطه رژیم درمانی هستند که حتی در مقاطع تحصیلات تکمیلی نیز ادامه نمی‌یابند ۱۳ به نظر می‌رسد افزایش تعداد واحدهای این دروس و یا تفکیک هر کدام از آنها به چند درس چند واحدی ضروری به نظر می‌رسد.

این در حالی است اکثر پاسخ‌دهندگان معتقد بودند دروس اکولوژی غذا و تغذیه میزان ارتباط کمی با رشته تغذیه و تناسب کمی با نیازهای جامعه دارد و باید از برنامه آموزشی دوره کارشناسی تغذیه حذف شود. هرچند با توجه به یافته‌ها شباهت کمی با سایر دروس دارد و با توجه به این که هدف این درس آشنایی دانشجویان با علم اکولوژی و عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر تولید، توزیع و مصرف غذاست، به نظر می‌رسد بازنگری در سرفصل این درس و اهداف آن ضروری است. همان‌طور که مطالعه حمدی و همکاران بر روی فارغ‌التحصیلان رشته بهداشت محیط، لزوم تطبیق دروس آموزشی با فعالیت‌های اجرایی غالب فارغ‌التحصیلان و نیازهای آموزشی آنها است ۱۴. این اصلاحات می‌تواند شامل به روزرسانی سرفصل‌ها و محتوای این دروس و یا طراحی قسمت‌های عملی و کارآموزی برای بیشتر دروس اختصاصی باشد. امری که اکثر دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه نیز با آن موافق بودند.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که اکثر دانشجویان معتقد هستند تعدادی دروس جدید، و ایجاد دوره‌های کارآموزی در حین دروس تئوری و همچنین ایجاد دوره کارورزی ضروری است. این موارد در راستای نتایج مطالعه دیانتی و ادیب حاج باقری مبنی بر کنفرانس و کارآموزی هم‌زمان با

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های این افزایش تعداد واحدهای درسی بعضی از دروس از جمله تغذیه اساسی ۱ و ۲، رژیم درمانی ۱ و ۲، کارآموزی رژیم درمانی در عرصه بیمارستان، پاتوفیزیولوژی باید افزایش یابد. ایجاد بعضی دروس که در برنامه آموزشی وجود ندارد، ضروری است.

با توجه به تمام موارد فوق و در صورت اعمال نظر دانشجویان در ارتباط با افزایش تعداد واحدهای دروس مورد اشاره، افزودن دروس فیزیولوژی ورزش و تمرین، تغذیه تجربی، بیماری‌های داخلی، اندوکرینولوژی متابولیک و آنالیز غذایی، ایجاد کارآموزی در حین ارائه دروس تئوری، ایجاد دوره کارورزی، دیدگاه دانشجویان در مورد افزایش طول دوره از ۴ سال به دکترای حرفه‌ای منطقی به نظر می‌رسد.

قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از تمامی دانشجویان و اساتیدی که در انجام این مطالعه همکاری نمودند سپاس‌گزاری نمایند. همچنین از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی لرستان جهت تأمین منابع مالی این مطالعه کمال قدردانی بعمل می‌آید.

کشور اشاره کرد که فرآیند نمونه‌گیری را مشکل زمان‌بر می‌کرد. علاوه بر این تنها دیدگاه دانشجویان این رشته بررسی شده است، بهتر است میزان انطباق و کاربرد سرفصل‌های آموزشی با وظایف مورد انتظار و در حال انجام، از بررسی مجموع منابع موجود شامل مستندات علمی و اجرایی، نظرات خبرگان و شاغلین، صاحب‌نظران علمی و فنی رشته انجام گیرد تا بتواند نتایج تکمیلی مفیدی برای انجام اصلاحات و تغییرات ارائه نماید.

در نهایت با توجه به نتایج این مطالعه، بازبینی در تعداد زیادی از واحدهای چهار گروه درسی پایه، اصلی، اختصاصی و کارآموزی در عرصه دوره کارشناسی علوم تغذیه و تجدید نظر در سرفصل‌های بعضی از دروس از جمله افزایش تعداد واحدها پیشنهاد می‌گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود که فعالیت‌های عملی و کارآموزی برای برخی از دروس اختصاصی طراحی شود و نیز به منظور بهبود مهارت و یادگیری رفتار و عملکرد فارغ‌التحصیلان، دوران کارآموزی از ترم‌های پایین‌تر آغاز شود.

ایجاد دوره کارورزی جهت مواجهه دانشجویان با شرایط کار در بالین و کسب تجربه از این طریق، حذف تعداد واحدهای درسی با کاربرد کم‌تر و افزودن تعداد واحدهایی با کاربری بیشتر و به روزرسانی مداوم سرفصل‌ها و محتوای دروس نیز از پیشنهادهای دیگر است.

منابع

1. Yach D, Hawkes C, Gould CL, Hofman KJ. The global burden of chronic diseases: overcoming impediments to prevention and control. *JAMA*. 2004; 291(21): 2616-22.
2. Kyeong Jin Jeon, Okeui Lee, Hye-Kyeong Kim, and Sung Nim Han. Comparison of the dietary intake and clinical characteristics of obese and normal weight adults. *Nutr Res Pract*. 2011 ; 54: 329-336.
3. Azadbakht L, Esmailzadeh A. Red meat intake is associated with metabolic syndrome and the plasma C-reactive protein concentration in women. *J Nutr*. 2009; 139(2): 335-9.
4. Falahi E, Ebrahimzadeh F, Anbari Kh. Determination of the causes of tendency toward red meat and meat products in the west of Iran. *J Res Med Sci*. 2012; 176: 373-7.
5. Fallahi E, Kaveh MH. [Medical Interns' Viewpoints about Nutrition Course in Lorestan University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2006;61:75-81.[Persian]
6. Shirjang A, Alizadeh Mizani M, Mortazavi F, Asghari Jafarabadi M, Jeddi A. [Relevance of public health BSc curriculum to job requirements and health system expectations: views of graduates on courses syllabi and content]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012; 12(10): 768-77. [Persian]
7. Saberian M. [The curriculum of nursing BSc course in the viewpoints of the graduates and last-year students

- of Semnan Nursing School]. *Journal of Medical Education*. 2003;32:65-70. [Persian]
8. Mohammadpour A, Matlabi M. [The survey of the Gonabad medical sciences students views on their educational needs and improving theoretical and clinical education program 2001-2002]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2002; 2suppl 8: 41. [Persian]
9. Hosseini M, Sarchami R. [The views of last term students and teachers of environmental health's department of Qazvin University of Medical Sciences about education program of associate degree of environmental health]. *Abstract of 7th National Congress of Medical Education*. Tabriz; 2005. [Persian]
10. Ghazanfari, Z, Forozy M, Khosravi F. [The Opinions of Graduated Students of Medicine on the Amount of Compatibility Existing between the Programs of Clinical Education and their Occupation Needs in Kerman]. *JBUMS*. 2010;12 5: 52-59. [Persian]
11. Sabouri M, Shayan S, Salehi A. [Medical Internship evaluation and reorganization in Isfahan University of Medical Sciences in 2001 preliminary phase: Gynecology educational needs determination]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2002; 2 :49-49. [Persian]
12. Khajedaluee M, Darakhshan A, Karimi Moonaghi H, Hosseini T, Shayestekho M. Opinions of physicians about the content relevance of M.D curriculum and their professional needs. *Journal of Medical Education*. 2009; 133: 69-72.
13. Ministry of Health and Medical Education.[Deputy for Education of Ministry of Health and Education. The curriculum of nutritional sciences BSc]; 2006. [cited 2017 Nov 13]. available from: http://mbs.behdasht.gov.ir/uploads/KP_Taghziye85.pdf. [Persian]
14. Hamdi MR, Parvaresh A, Amin M. [Job Description and Educational Needs of Different Levels of Environmental Health Graduates]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2005; 5 2 :63-71. [Persian]
15. Dianati M, Adib Haj Bagheri M. [Perspectives of the healthcare team about educational needs of nurses in Kashan Healthcare center]. *Abstract of 7th National Congress of Medical Education*. Tabriz; 2005. [Persian]
16. Hunsberger M, Baumann A, Lappan J, Carter N, Bowman A, Goddard P. The synergism of expertise in clinical teaching: An integrative model for nursing education. *J Nurs Educ*. 2000; 396: 278-82.
17. Major Dietetics; 2017. [cited 2017 Nov 8]. available from: <http://www.mcgill.ca/study/2016-2017/faculties/macdonald/undergraduate/programs/bachelor-science-nutritional-sciences-bscnutrsc-major-dietetics>
18. Food Science/Nutritional Science Major ; 2017. [cited 2017 Nov 8]. available from: <http://www.mcgill.ca/study/2016-2017/faculties/macdonald/undergraduate/programs/concurrent-bachelor-science-food-science-bscfsc-and-bachelor-science-nutritional-sciences-bscnutrsc>

Course Credits of Nutrition Sciences BSc Program: Perspective of Students

Ebrahim Falahi¹, Raziieh Ghobadi², Shirin Ghazi³, Ali Farhadi⁴, Sajjad Roosta⁵

Abstract

Introduction: Surveying the viewpoints of students and graduates is one of the important steps in determining the aspects of a curriculum that require revision. The purpose of this study was to assess the opinions of students of nutrition sciences about the credits of basic courses in Iranian medical universities 2014-15.

Methods: This cross-sectional study was conducted on 185 MSc and final-semester BSc students who were selected from all Iranian medical universities through convenience sampling census. Data collection tool was a valid and reliable researcher-made questionnaire. The proportion of course credits to content, interest in each course, proportion to community needs, and relation to the field nutrition were assessed. Data were analyzed by means of descriptive statistics.

Results: As to basic nutrition 2, pharmacology, pathophysiology, principles of meal planning, diet therapy 1, diet therapy 2, nutrition for special groups, nutrition physiology and diet therapy apprenticeship, 49.8, 61.3, 61, 63.6, 66.2, 68, 56.2, 62.5, 56.2 percent of the participants respectively stated that the credits of these courses were inadequate relative to their contents. Most of the students believed that the courses metabolism biochemistry, basic nutrition 1, basic nutrition 2, pharmacology, pathophysiology, English for nutrition students and principles of meal planning were highly related to the field nutrition. Most students also believed that 5 new courses should be added to the curriculum. 84.8% and 93.7% of the students respectively believed that an internship in the field course and an internship program during theory courses should be created. Also, 58.6% of them believed that the length of the program should be more than 4 years and as a PhD program.

Conclusion: According to the findings of this study, revision of the curriculum of nutrition sciences BSc program by taking students' opinions into account seems necessary.

Keywords: Course credits, nutrition sciences, student, viewpoint, curriculum revision

Addresses:

¹ Professor, Nutrition Department, Faculty of health and Nutrition, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran. Email: e_falahi@yahoo.com

² BSc student in Nutrition, Student Research Committee, Faculty of health and Nutrition, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran. Email: raziieghobadi@yahoo.com

³ PhD candidate, Educational Development Center, Lorestan University of Medical Sciences. Email: ghazi.shirin@yahoo.com

⁴ Associate Professor, social-medical Department, Medical School, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran. Email: farhady@gmail.com

⁵ ✉ BSc in Nutrition, Student Research Committee, Faculty of health and Nutrition, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran. Email: sajjad.roosta@yahoo.com